

Naam: Royan van Velse

Functie: manager inkoop

Organisatie: SUEZ Recycling & Recovery

INTERNATIONALE HANDEL SLUIT
WEENS KOOPVERDRAG VAAK UIT

SUCCESVOL GENEGEERD

De werking van het Weens Koopverdrag wordt in de inkoopvoorwaarden van internationaal opererende partijen vaak uitgesloten. Volgens inkoopmanager Royan van Velse meer een bewijs van onvermogen dan doordacht handelen.

In 1980 werd in Wenen het VN-verdrag inzake internationale koopovereenkomsten van roerende zaken ondertekend. Deze conventie zou later door het leven gaan als Weens Koopverdrag (of de Engelse afkorting CISG: Convention on the International Sales of Goods). Inmiddels hebben 85 staten het geratificeerd, wat het een succesvol verdrag maakt. Het is in het leven geroepen om in een tijd van globalisering door eenduidige regels de groeiende internationale handel te bevorderen.

Opvallend is echter dat de werking van het verdrag in de inkoopvoorwaarden van veel gerenommeerde, internationaal opererende partijen wordt uitgesloten met de volgende standaardzin: 'De toepasselijkheid van het Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten van roerende zaken (Weens Koopverdrag) is uitdrukkelijk uitgesloten'. Het verdrag is dus door vele staten ondertekend, maar wordt in de regel niet toegepast door kopende en verkopende partijen. Het verdrag is allesbehalve populair, maar op de vraag waarom het stelselmatig wordt genegeerd, blijven de meesten het antwoord schuldig. Een onderzoek waard.

Opbouw van het verdrag

Het Weens Koopverdrag heeft een duidelijke opbouw en bestaat grofweg uit vier delen:

1. toepasselijkheid
2. totstandkoming van de koopovereenkomst
3. verplichtingen van verkoper en zijn prestatie
4. mogelijkheden om op te treden tegen een slecht presterende verkoper

Het verdrag is van kracht op koopovereenkomsten van louter roerende zaken tussen bedrijven die in verschillende landen gevestigd zijn. Het is dus niet van toepassing op consumentenkoop en niet-roerende zaken. Daarnaast moeten de betreffende landen het verdrag getekend hebben, of moet het recht van een verdragsluitende staat van toepassing zijn. De mogelijkheid om de bepalingen uit het verdrag geheel of gedeeltelijk uit te sluiten, wordt weergegeven in het eerste deel van de tekst.

Onvolledig

Niet alle rechtsvragen die rond een internationale koop ontstaan, kunnen middels het verdrag worden beantwoord. Deze leemten veroorzaken een aantal zorgen en onzekerheden bij het internationale bedrijfsleven en leiden veelal tot uitsluiting van de gehele tekst. Deze pijnpunten betreffen de volgende:

Toepasselijkheid van voorwaarden

Voor de traditionele *battle of forms* bestaat in het Weens Koopverdrag geen echte oplossing. Welke algemene voorwaarden zijn nu van toepassing? Is het de *last-shot rule* (de partij die haar voorwaarden

het laatst gestuurd heeft) of de *knock-out theory* (één van de voorwaarden wordt uitgesloten)? De (Duitse) rechtspraak hangt het laatste aan.

Garanties en klachttermijn

De garantie wordt wel behandeld in het verdrag, maar heeft een erg algemene strekking. In eerste instantie oogt de opgenomen bepaling evenredig. De strekking dient echter wel verduidelijkt te worden door beide partijen. Reclameren kan, maar is gebonden aan meer voorwaarden dan in Nederland. Zo dient de koper de goederen goed te inspecteren bij ontvangst en is de garantietermijn maar kort. Het recht van beroep vervalt namelijk twee jaar na levering, ongeacht of dit wel of geen redelijke termijn is. In dit geval is de garantietermijn ten gunste van de verkopende partij. Aanvullende en duidelijke afspraken over een eventuele langere garantie moeten derhalve opgenomen worden in de overeenkomst zelf.

Tekortkoming en ontbinding

Ontbinding van een koopovereenkomst kan volgens het Weens Koopverdrag alleen op basis van een wezenlijke tekortkoming. Ons eigen Burgerlijk Wetboek heeft het over iedere tekortkoming. De reden is dat internationale contracten erg complex zijn en dat hun financiële belang vaak groot is. Een geringe tekortkoming mag daarom geen aanleiding zijn voor een ontbinding met verstreckende gevolgen. De oplossing van een conflict wordt in de lijn van het verdrag vaak gezocht in de vorm van een schadevergoeding en niet in een oplossing. Daarom wordt het verdrag ook wel verkopervriendelijk genoemd.

Levering en vervoer van goederen

Een verwijt is dat in het verdrag geen bepalingen zijn opgenomen ten aanzien van de wijze van leveren. Het vervoer van goederen is echter van wezenlijk belang in het kader van een internationale koopovereenkomst. Deze leemte wordt ondervangen door de International Chamber of Commerce in Parijs, die in 2011 de Incoterms 2010 publiceerde. Hierin staat aan de hand van een aantal termen omschreven welke verantwoordelijkheden partijen hebben bij de levering van roerende zaken. Dit betreft vervoer, douaneverplichtingen en de verzekering. De Incoterms zijn een welkome aanvulling op het verdrag.

Voors en tegens

Er zullen zowel voor- als tegenstanders van het Weens Koopverdrag blijven. De beperkte reikwijdte van het verdrag is hier mede de oorzaak van. Niet alle rechtsvragen vinden hier immers hun ant-

woord. In voorkomend geval zullen nationale rechters uitspraken moeten doen terwijl zij niet per definitie bekend zijn met het recht in andere landen of uitspraken die daar gedaan zijn. Het verdrag behoort dan wel in alle landen uniform te worden uitgelegd. Het gebrek aan een centrale en internationale rechtbank kan echter tot interpretatieverschillen leiden.

Onbekend maakt onbemind

Of de afkeer van het verdrag terecht is, is een discussiepunt. De bezwaren zijn namelijk niet onoverkomelijk. Sommige rechtswetenschappers stellen dat het bedrijfsleven een ongemotiveerde afkeer van het verdrag heeft en dat het slechts een kwestie van tijd is voordat het gezond verstand zal zegevieren. Tot op heden vormt dit verdrag namelijk de meest geslaagde poging om uniformiteit aan te brengen in de regels rond internationale transacties van roerende goederen. Het voorkomt dat men een beroep moet doen op het internationale privaatrecht om te bepalen welk recht van toepassing is. Dit verhoogt de zekerheid en de voorspelbaarheid van de af te sluiten handelsovereenkomsten. Beweerd wordt dat veel advocaten het Weens Koopverdrag niet kennen, en ze het daarom liever uitsluiten. Onbekend maakt dan inderdaad onbemind.

Solide basis

Internationale koopovereenkomsten zijn complex en de nationale en internationale wetgevingen behoren vaak niet tot de kennis van kopers en verkopers. Het Weens Koopverdrag zou daarom een handvat kunnen vormen, een solide basis die helpt om de juiste internationale koopovereenkomsten af te sluiten. Als men bekend is met de lacunes in het verdrag en deze kan ondervangen in de overeenkomst, vormt het een zekere basis voor het internationaal zakendoen.

Zo kan de tekst van de overeenkomst prevaleren en kunnen nadere afspraken worden gemaakt over de toepasselijkheid van algemene voorwaarden, garanties of tekortkomingen. Wanneer een bepaling uit het verdrag als nadelig wordt gezien, wordt die vervangen door een artikel in de overeenkomst. Bij onenigheid zal de rechter immers eerst naar de inhoud van de koopovereenkomst kijken alvorens het verdrag toe te passen.

Bewijs van onvermogen

Eenmaal bekend met het Weens Koopverdrag is er geen goede reden meer om het als bedreigend of onbemind te zien. Het standaard uitsluiten van het verdrag is soms meer een bewijs van onvermogen dan van doordacht handelen. De oplossing ligt veelal in het toepassen van het verdrag en het kritisch beoordelen van de bepalingen in relatie tot de af te sluiten koopovereenkomst. Als bekend op dat moment toch nog onbemind maakt, is er reden om de betreffende bepalingen te vervangen, niet om het Weens Koopverdrag klakkeloos uit te sluiten. ●

